

BELGISCHE SENAAT

ZITTING 1968-1969.

4 FEBRUARI 1969.

Voorstel van wet tot regeling van de voorrang van de gebruikte talen bij de uitvaardiging van officiële teksten.

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE VOOR DE
JUSTITIE (1) UITGEBRACHT
DOOR DE HEER **VAN BOGAERT**.

MIJNE HEREN,

Op 5 december 1967 werd door de heer Ballet c.s. een voorstel van wet ingediend tot regeling van een voorrang der talen bij de uitvaardiging van officiële teksten. Op 4 juli 1968 werd hetzelfde wetsvoorstel opnieuw ingediend door dezelfde senatoren. Het eerste artikel stelt voorop, dat voor alle publicaties, die uitgaan van de Regering, om de beurt aan het Nederlands en het Frans de voorrang zal verleend worden, gedurende een periode van twee jaar, die telkens aanvang neemt bij het begin van het parlementair jaar.

Naar artikel 2 zou dezelfde beurtregeling gelden voor de inrichtingen die onder controle van de Regering staan en die opgericht zijn of financieel ondersteund werden door de Staat en waarvan de activiteit zich uitstrekt tot de verschillende taalgebieden van België. Dit zou o.m. het geval zijn met het *Belgisch Staatsblad*, de Raad van State, de Nationale Maatschappij van Belgische Spoorwegen, de Nationale Bank en de parastatalen, die niet in een eentalig gebied gevestigd zijn en dus niet onder toepassing vallen van een vroegere taalwetgeving.

(1) De volgende leden hebben aan de beraadslagingen van de Commissie deelgenomen :

De heren Pierson, voorzitter; Baert, Custers, De Baeck, De Groof, Dua, Goffart, Hambye, Herbiet, Housiaux, Lilar, Merchiers, Renquin, Rombaut, Vandekerckhove, Vanderpoorten, Van Hoeylandt en Van Bogaert, verslaggever.

R. A 7603

Zie :

Gedr. St. van de Senaat :

49 (buitengewone zitting 1968) : Voorstel van wet.

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 1968-1969.

4 FEVRIER 1969.

Proposition de loi réglant la priorité des langues employées dans la publication des textes officiels.

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DE LA JUSTICE (1)
PAR M. **VAN BOGAERT**.

MESSIEURS,

Le 5 décembre 1967, M. Ballet et consorts ont déposé une proposition de loi réglant la priorité des langues employées dans la publication des textes officiels. La même proposition fut à nouveau déposée par les mêmes sénateurs, le 4 juillet 1968. L'article 1er de ce texte prévoit que toutes les publications émanant du Gouvernement donneront alternativement la priorité au néerlandais et au français pendant une période de deux ans prenant cours chaque fois le jour de l'ouverture de l'année parlementaire.

Aux termes de l'article 2, le même régime serait applicable aux organismes créés ou subventionnés par l'Etat et soumis au contrôle du Gouvernement, lorsque leur activité s'étend aux différentes régions linguistiques de la Belgique. Ce serait notamment le cas pour le *Moniteur belge*, le Conseil d'Etat, la Société nationale des Chemins de fer belges, la Banque Nationale et les parastataux qui, n'étant pas établis dans une région unilingue, ne tombent pas sous l'application des lois linguistiques antérieures.

(1) Les membres suivants ont participé aux délibérations de la Commission :

MM. Pierson, président; Baert, Custers, De Baeck, De Groof, Dua, Goffart, Hambye, Herbiet, Housiaux, Lilar, Merchiers, Renquin, Rombaut, Vandekerckhove, Vanderpoorten, Van Hoeylandt et Van Bogaert, rapporteur.

R. A 7603

Voir :

Document du Sénat :

49 (Session extraordinaire de 1968) : Proposition de loi.

Het artikel 3 van het voorstel bepaalt dat deze regeling zal toegepast worden bij de aanvang van het eerste parlementaire jaar, dat volgt op de afkondiging van de voorgestelde wet in het *Belgisch Staatsblad*. Het Nederlands zal het eerst aan de beurt komen als voorrangtaal.

Volgens de toelichting is het voorstel van wet ingediend omdat officiële publicaties verschijnen met de Franse tekst vooraan. Dit zou het geval zijn met ontwerpen van begroting, de afkondiging van wetten, koninklijke en ministeriële besluiten en ook met publicaties van openbare instellingen, die van de Staat afhangen.

*
**

Dit voorstel van wet heeft in de Commissie voor de Justitie aanleiding gegeven tot een gedachtenwisseling waarbij verschillende overwegingen naar voor werden gebracht.

Door een lid werd opgeworpen dat het voorstel in zijn huidige vorm niet kon worden aangenomen, omdat het een afwijking invoert op de wet van 31 mei 1961 op het gebruik der talen inzake wetgeving. Het artikel 1 van deze wet bepaalt, dat de wetten moeten goedgestemd en uitgevaardigd worden in het Frans en in het Nederlands. Artikel 2 van voornoemde wet legt de Regering de verplichting op de wetsontwerpen in de twee landstalen aan de Kamers voor te leggen. Artikel 3 bevat de formule waarmee de wetten in beide talen zullen bekrachtigd en afgekondigd worden. Artikel 4 stelt een pariteit in tussen de twee teksten : de Franse en de Nederlandse tekst zullen tegenover elkander in het *Staatsblad* gepubliceerd worden. Het lid is van mening, dat het voorstel van wet, dat nu wordt besproken een afwijking betekent van deze regelingen en dat het derhalve als een amendement op de wet van 31 mei 1961 op het gebruik der talen had moeten voorgebracht worden. Meerdere leden van de Commissie voor de Justitie sluiten zich aan bij deze opvatting. Verschillende leden hebben ook nog de overweging gemaakt, dat door hoger aangehaalde wet en de andere wetgevingen op taalgebied het beginsel van de gelijkwaardigheid der landstalen wettelijk is gevestigd geworden en dat deze gelijkwaardigheid door het voorstel van wet wordt opgeheven. Ook in de Grondwet werd trouwens de gelijkwaardigheid van de tekst in de twee talen vastgelegd (grondwettelijke bepaling van 10 april 1967). Deze leden zijn verder van oordeel, dat wanneer gevallen voorkomen waarbij feitelijk een ongelijkheid in het gebruik der talen wordt vastgesteld, het de taak is van de parlementsleden en de bevoegde commissies van het Parlement om de leden van de Regering op deze tekortkomingen te wijzen.

Tegen deze laatste overweging wordt door een van de indieners van het voorstel opgeworpen, dat het optreden in de Commissies niet altijd zeer efficiënt is. Tevens onderstreept hij het feit, dat de Franse teksten links gedrukt worden en dat dit naar zijn oordeel een voorrang inhoudt.

Een lid van de Commissie laat opmerken, dat voor de wetsvoorstellen en de verslagen de door de parlementsleden geschreven tekst links wordt gedrukt terwijl rechts de vertaling voorkomt. Voor de teksten, die van de Regering komen, wordt gewoonlijk de Franse tekst links gedrukt. Het is evenwel wettelijk

L'article 3 de la proposition prévoit que ce régime entrera en vigueur à la date d'ouverture de la première année parlementaire qui suivra la date de la publication de la loi au *Moniteur belge*. La langue qui recevra la priorité en premier lieu sera le néerlandais.

D'après les développements, la proposition de loi a été déposée en raison du fait que les publications officielles donnent la priorité au texte français. Ce serait le cas pour les projets de budget, les lois et les arrêtés royaux et ministériels ainsi que pour les documents émanant d'établissements publics dépendant de l'Etat.

*
**

La proposition de loi qui est soumise à vos délibération a donné lieu, au sein de votre Commission de la Justice, à un échange de vues au cours duquel différentes considérations ont été émises.

Un commissaire a déclaré que, telle qu'elle est rédigée, la proposition de loi ne pouvait être admise, étant donné qu'elle dérogerait à la loi du 31 mai 1961 relative à l'emploi des langues en matière législative. Cette loi dispose en son article 1er que les lois sont votées et publiées en français et en néerlandais. En vertu de l'article 2, les projets de loi émanant du Gouvernement sont présentés aux Chambres dans les deux langues. L'article 3 détermine la formule de la sanction et de la promulgation des lois. L'article 4 consacre l'égalité des deux textes : le texte français et le texte néerlandais seront publiés au *Moniteur* l'un en regard de l'autre. L'intervenant estime que la proposition de loi en discussion est contraire à ces dispositions et que, par conséquent, elle aurait dû être présentée sous forme d'amendement à la loi du 31 mai 1961 relative à l'emploi des langues en matière législative. Plusieurs membres de la Commission déclarent se rallier à ce point de vue. D'autres commissaires ont ajouté que la loi précitée ainsi que les autres lois linguistiques ont consacré le principe de l'égalité des langues nationales, et que la proposition de loi en discussion aurait pour effet de mettre fin à cette égalité. D'ailleurs, la Constitution elle-même consacre l'équivalence des textes rédigés dans les deux langues (disposition constitutionnelle du 10 avril 1967). Ces commissaires estiment en outre que, dans les cas où l'on constate effectivement que l'égalité des langues n'a pas été respectée, il appartient aux parlementaires et aux commissions compétentes du Parlement de signaler ces anomalies aux membres du Gouvernement.

A cette dernière considération, l'un des auteurs de la proposition objecte que les interventions en Commission ne sont pas toujours très efficaces. Par ailleurs, il souligne le fait que les textes français sont imprimés à gauche, ce qui, à son sens, implique une priorité.

Un commissaire fait observer que, pour les propositions de loi et les rapports, c'est le texte original qui figure dans la colonne de gauche et la traduction dans la colonne de droite. Quant aux textes émanant du Gouvernement, c'est habituellement le texte français qui se trouve à gauche. Néanmoins, aucune dispo-

niet de bedoeling de ene of de andere tekst voorrang te geven. Beide zijn naar de vigerende wetgeving gelijkwaardig en het zou gevaarlijk zijn van dit gelijkwaardigheidsbeginsel afstand te doen. Dit zou ernstige gevolgen kunnen hebben. Aldus zou o.m. wanneer er antinomie zou zijn tussen de twee teksten en aan de Franse tekst omwille van zijn plaats links van de bladzijde prioriteit zou gegeven worden, de Vlaamse rechtbanken een Franse tekst moeten toepassen. Volgens dit lid zou men het feit of het de Nederlandse of de Franse tekst is die links of rechts moet afgedrukt worden, kunnen onderzoeken, maar de wet dient daarom niet gewijzigd te worden.

Een ander lid sluit zich aan bij deze opvatting en stelt ook nog vast dat er een moeilijkheid zou voorkomen, wanneer o.m. een tekst zou moeten gepubliceerd worden, die opgesteld of ondertekend werd door Ministers of parlementsleden, die een verschillende taal gebruiken.

Door een ander lid wordt ook opgemerkt, dat de tekst van een regeringsontwerp of van een wet niet hetzelfde is als de tekst van een voorstel of een verslag. In het eerste geval hebben de teksten in beide talen dezelfde authenticiteit en dezelfde waarde. Wanneer een document uitgaat van een parlements lid is een van de twee teksten een vertaling.

Een der indieners van het voorstel verklaart dat, ten overstaan van deze verschillende opmerkingen, hij bereid is zijn voorstel te wijzigen, door in de titel het woord « voorrang » te vervangen door « rangorde » en door de tekst van het artikel 1 te wijzigen als volgt :

« Alle publicaties van de Regering zullen om de beurt aan het Nederlands en het Frans de eerste plaats verlenen d.i. de linker kolom gezien door de lezer, zulks gedurende een periode van twee jaar, die telkens een aanvang neemt bij het begin van het parlementaire jaar.

» Die schikking verandert niets aan de gelijkwaardigheid van de talen, voor wat de inhoud van de teksten betreft ».

Verskillende leden wijzen er echter op, dat een dergelijke wet niet nodig is, omdat zij zou steunen op de opvatting dat het links of rechts drukken een voorrang zou impliceren, terwijl dit niet het geval is en de wet de absolute gelijkheid der teksten heeft ingesteld.

Het voorstel van wet is door de Commissie voor de Justitie eenparig verworpen.

Dit verslag is eveneens met algemene stemmen

De Verslaggever,
E. VAN BOGAERT.

De Voorzitter,
M.-A. PIERSON.

sition légale ne prévoit une priorité en faveur de l'un ou de l'autre texte. D'après la législation en vigueur, les deux textes sont équivalents et il serait dangereux d'abandonner ce principe. Il pourrait en résulter des conséquences graves. Ainsi, par exemple, s'il y avait antinomie entre les deux textes et si on accordait la priorité au texte français en raison du fait qu'il se trouve à gauche, c'est ce texte français qui devrait être appliqué par les tribunaux flamands. L'intervenant est d'avis qu'on pourrait examiner la question de savoir lequel des deux textes doit figurer dans la colonne de gauche, mais il n'est pas nécessaire pour cela de modifier la loi.

Un autre membre se rallie à cette position et constate en outre que des difficultés surgiraient au cas où, par exemple, le texte à publier serait rédigé ou signé par des ministres ou des parlementaires de langue différente.

Un autre commissaire fait observer qu'un projet ou une loi ne peut être assimilé à une proposition ou à un rapport. Dans le premier cas, les textes ont la même authenticité et la même valeur dans les deux langues. Mais il est évident que lorsqu'un document émane d'un parlementaire, l'un des deux textes est une traduction.

A la suite de ces diverses observations, l'un des auteurs de la proposition se déclare disposé à amender sa proposition en remplaçant dans l'intitulé le terme « priorité » par « ordre » et en modifiant le texte de l'article 1er comme suit :

« Toutes les publications du Gouvernement donneront alternativement la première place au néerlandais et au français, c'est-à-dire la colonne de gauche pour le lecteur, et ce pendant une période de deux ans prenant cours chaque fois le jour de l'ouverture de l'année parlementaire.

» Cette disposition typographique ne modifie en rien l'égalité des langues pour ce qui concerne le contenu des textes. »

Toutefois, plusieurs membres font remarquer qu'une telle loi n'est pas nécessaire, car elle partirait de l'idée que le fait d'imprimer un texte à gauche plutôt qu'à droite lui conférerait une priorité, alors que ce n'est pas le cas et que la loi a établi l'égalité absolue des deux textes.

La proposition de loi a été rejetée à l'unanimité des voix.

Le présent rapport a été approuvé à l'unanimité.

Le Rapporteur,
E. VAN BOGAERT.

Le Président,
M.-A. PIERSON.